

REKENINGKUNDE: VRAESTEL I

Tyd: 2 uur

200 punte

INLIGTINGSBOEKIE

$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Bedryfsuitgawes}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bedryfswins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bedryfswins}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Netto wins na belasting}}{\text{Gemiddelde aandeelhouersekweiteit}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto wins voor belasting + Rente-uitgawe}}{\text{Gemiddelde kapitaal aangewend}} \times \frac{100}{1}$	
Bedryfsbates : Bedryfslaste		(Bedryfsbates – Voorraad) : Bedryfslaste
$\frac{\text{Gemiddelde debiteure}}{\text{Kredietverkope}} \times \frac{365 \text{ of } 12}{1}$	$\frac{\text{Gemiddelde krediteure}}{\text{Kredietaankope}} \times \frac{365 \text{ of } 12}{1}$	$\frac{\text{Koste van verkope}}{\text{Gemiddelde voorraad}}$
$\frac{\text{Gemiddelde voorraad}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{365 \text{ of } 12}{1}$	$\frac{\text{Eindvoorraad}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{365 \text{ of } 12}{1}$	Bedryfsbates – Bedryfslaste
Niebedryfslaste : Aandeelhouersekweiteit		Totale bates : Totale laste
$\frac{\text{Wins na belasting}}{\text{Getal aandeel uitgereik}}$		$\frac{\text{Dividende op gewone aandeel}}{\text{Getal aandeel uitgereik}}$
$\frac{\text{Vaste koste}}{\text{Verkoopsprys per eenheid – Veranderlike koste per eenheid}}$		$\frac{\text{Totale gewone aandeelhouersekweiteit}}{\text{Getal aandeel uitgereik}}$

VRAAG 1 VERVAARDIGING

(45 punte; 25 minute)

Inligting aangaande Crossfit Vervaardigers

Crossfit Vervaardigers spesialiseer in die produksie van rugbystewels. Die volgende inligting hou met die onderneming verband:

- Die onderneming het 'n vervaardigingsfabriek, 'n administrasiekantoor, sowel as 'n verkoop-en-verspreiding-sentrum.
- Hulle verkoop ten alle tye hul goedere teen 'n winsgrens van 60% op kosprys.
- Hul finansiële jaar eindig jaarliks op 31 Januarie.

INLIGTING VIR DEEL A

1. Die volgende voorraadsaldo's is onder andere in die rekeningkundige rekords aangetref:

	31 Januarie 2016	1 Februarie 2015
Grondstofvoorraad	175 000	3 125 000
Voorraad indirekte materiaal	80 000	62 500
Voorraad goedere-in-bewerking	?	2 125 000
Voorraad klaarprodukte	1 812 500	2 937 500

2. Grondstowwe

- Kredietfakture wat ontvang is, beloop R450 000.
- Kontantaankope van grondstowwe is R675 000.
- Debietnotas wat vir grondstowwe aan verskaffers uitgereik is, beloop R64 500.
- Grondstowwe van R75 000 wat deur waterskade verwoes is.

3. Direkte arbeidskoste

- Die fabriekswerkers verdien 'n **totale netto maandelikse salaris** van R175 000. Die totale werknemeraftrekkings per maand bly konstant en word **altyd boontoe afgerond tot die naaste rand**. Aftrekkings vir die maand is soos volg:

SAID – LBS	R41 580
WVF	R1 750
Outsure Mediese Fonds	R1 500
SA Pensioenfonds	R14 000

- Die onderneming maak die volgende bydraes tot salarisse:

SA Pensioenfonds	10% van die bruto maandelikse salaris
WVF	1% van bruto maandelikse salaris per maand (ignoreer die maksimum van R148,72 per maand vir WVF)
Outsure Mediese Fonds	Rand vir rand

4. Indirekte materiaal
- Indirekte materiaal wat gedurende die jaar gekoop is, beloop R67 000.
 - Defektiewe indirekte materiaal van R3 500 is aan verskaffers teruggestuur.
 - 25% van die indirekte materiaal is in die administrasie- en verkoop-en-verspreiding-afdeling gebruik. Die res is aan die fabriek toegedeel.
5. Huur, water en elektrisiteit word in die verhouding 5 : 2 : 1 toegedeel ten opsigte van die vervaardigings-, administrasie- en verkoop-en-verspreiding-afdelings **tensy anders vermeld**.
6. Die na-aansuiweringsproefbalans op 31 Januarie 2015, einde van die vorige finansiële jaar, weerspieël 'n vooruitbetaalde uitgawe van R50 000. Hierdie bedrag is Februarie 2015 se huur. Die huur is op 1 Desember 2015 met R5 000 per maand verhoog.
7. Water en elektrisiteit vir die jaar vir **administrasie** beloop R80 000.
8. Waardevermindering vir die jaar:

Fabrieksmasjinerie	R350 000
Kantoorrekenaars en elektronika	R19 500
Afleweringervoertuig	R57 500

9. Die totale bruto verkope vir die jaar beloop R12 375 000 en die debiteure-afslag is R375 000.

INLIGTING VIR DEEL B

Gebruik die volgende aannames wanneer jou gelykbreekpunt bereken word:

- 15 000 paar rugbystewels is werklik gedurende die jaar verkoop.
- Die verkope vir die jaar is dieselfde as in Inligting vir Deel A (punt 9) hierbo.
- Totale vaste koste vir die jaar beloop R1 050 000.
- Totale veranderlike koste vir die jaar beloop R825 000. Die veranderlike koste per eenheid het oor die laaste twee jaar konstant gebly.
- Alle administrasie-, verkoops- en verspreidingskoste word as **vaste koste** behandel.

DEEL B

(71 punte)

Inligting aangaande Hwange Beperk

A.

Hwange Beperk
Vooraansuiweringsproefbalans soos op 29 Februarie 2016

	DEBIET	KREDIET
Balansstaatafdeling		
Gewone aandelekapitaal (950 000 gewone aandele op 1 Maart 2015)		1 900 000
Behoue inkomste (1 Maart 2015)		215 680
Verband: First Rand Beperk		577 400
Aanleg en eiendom	1 620 000	
Voertuie	1 026 000	
Toerusting	471 200	
Opgehoopte waardevermindering op voertuie		357 200
Opgehoopte waardevermindering op toerusting		147 880
Debiteurekontrole	206 580	
Krediteurekontrole		40 960
Handelsvoorraad	139 460	
Bank	180 080	
Los kontant	2 000	
SAID – Inkomstebelasting	114 284	
Nominalerekeninge-afdeling		
Verkope		2 661 900
Debiteure-afslag	66 540	
Koste van verkope	1 662 500	
Skryfbehoeftes	3 260	
Korting ontvang		68 820
Oninbare skuld	2 700	
Oninbare skuld ingevorder		1 100
Versekering	45 600	
Rente op lening	64 600	
Bankkoste	11 540	
Huurinkomste		248 064
Salarisse en lone	328 860	
Batevervreemding		6 200
Direkteursgelde	220 000	
Rente op lopende rekening		8 000
Dividende op gewone aandele	68 000	
	6 233 204	6 233 204

B. Aansuiwerings en bykomende inligting:

1. Die huur wat van die huurder ontvang is, sluit die huur vir Maart 2016 in. Die huur is op 1 Oktober 2015 met R1 824 per maand verhoog.
2. 'n Debiteur, J Cope, wie se rekening vroeër as oninbare skuld afgeskryf is, het R1 320 betaal. Hierdie bedrag is verkeerdelik op die oninbareskuld-rekening gekrediteer.
3. 'n Ander debiteur, A Faulds, wat R7 600 skuld, is insolvent verklaar. Haar boedel het 'n bedrag van 25 sent in die rand uitbetaal en sy het ook voorraad met 'n kosprys van R4 200 as gedeeltelike betaling aan die onderneming gegee. Hierdie twee inskrywings is opgeteken. Die saldo van haar rekening moet afgeskryf word.
4. Volgens 'n fisiese voorraad telling op 29 Februarie 2016 was handelsvoorraad ter waarde van R141 500 voorhande.
5. $\frac{1}{3}$ van die direkteursgelde is steeds uitstaande.
6. 'n Jaarlikse versekeringspremie van R17 100 is op 1 Januarie 2016 betaal.
7. Die skryfbehoefterekening wat op 29 Februarie 2016 na die wins-en-verlies-rekening afgesluit is, het R2 970 beloop.
8. Die vooraansuiweringsproefbalans weerspieël 'n batevervreemdingsyfer van R6 200. Dit hou verband met toerusting wat op 31 Oktober 2015 vir R6 200 kontant verkoop is. Geen ander inskrywings ten opsigte van die verkoop is gedoen nie. Die kosprys van die toerusting was R12 000. Die **drawaarde** soos op die verkoopsdatum was R5 400.
9. 'n Nuwe voertuig wat R266 000 gekos het, is op 1 November 2015 gekoop en korrek aangeteken. Waardevermindering op voertuie is bereken teen 30% p.j. volgens die verminderendesaldo-metode. Geen voertuie is gedurende die jaar verkoop nie.
10. Waardevermindering op al die **toerusting**, met inbegrip van die batevervreemding, is bereken as R35 040.
11. Rente op die verband word gehef teen 10,5% p.j. en word nie gekapitaliseer nie. Daar was geen veranderinge aan die lening gedurende die jaar nie.
12. Op 29 Februarie 2016 het Hwange Beperk 50 000 gewone aandele by 'n aandeelhouer teruggekoop teen R2,30 per aandeel. Die geweegde gemiddelde per aandeel op hierdie datum was R2,00 per aandeel. Geen ander aandeeltransaksies het gedurende die jaar voorgekom nie.
13. Die direkteur het op 29 Februarie 2016 'n finale dividend van R135 000 verklaar. Al die aandele, met inbegrip van dié wat teruggekoop is, kwalifiseer vir die dividend.
14. Die na-aansuiweringsproefbalans op 29 Februarie 2016 weerspieël 'n debietsaldo op die SAID – Inkomstebelastingrekening van R2 084.

VRAAG 3 KONTANTVLOEISTATE

(50 punte; 30 minute)

Inligting aangaande Nedstart Bpk

1. Uittreksel uit die Staat van Omvattende Inkomste (Inkomstestaat) vir die jaar geëindig 31 Desember 2015:

	R
Koste van verkope	3 300 000
Waardevermindering	57 000
Inkomstebelasting	313 600

2. Uittreksel uit die Staat van Finansiële Posisie (Balansstaat) soos op 31 Desember:

	2015	2014
	R	R
Vaste bates		
Tasbare bates	6 484 200	6 048 200
Bedryfsbates	?	557 800
Voorraad	?	382 000
Handels- en ander ontvangbare rekeninge	148 000	127 800
Kontant en kontantekwivalente	?	68 000
Gewone aandeelhouersekwhiteit	6 518 200	5 999 800
Gewone aandeelkapitaal	5 700 000	5 400 000
Behoue inkomste	818 200	599 800
Niebedryfslaste	320 000	400 000
Verband by Stanfin Bank	320 000	400 000
Bedryfslaste	?	206 200
Handels- en ander bedrae betaalbaar	234 000	206 200
Bank oortrekking	?	—

3. Uittreksel uit die aantekeninge by die finansiële state soos op 31 Desember:

Aantekening 5 Handels- en ander ontvangbares

	2015	2014
	R	R
Handelsdebiteure	132 000	110 000
Vooruitbetaalde uitgawes (Reklame)	16 000	4 400
SAID – Inkomstebelasting	–	13 400
	148 000	127 800

Aantekening 9 Handels- en ander betaalbares

	2015	2014
	R	R
Handelskrediteure	142 800	134 200
SAID – BTW	7 000	26 000
SAID – Inkomstebelasting	4 200	–
Aandeelhouders vir dividende	80 000	46 000
	234 000	206 200

4. Bykomende inligting aangaande Nedstart Bpk:

- Die leningstaat weerspieël die volgende op 31 Desember 2015:

	R
Saldo op 1 Januarie 2015	?
Gekapitaliseerde rente op lening	50 350
Nuwe lening aangegaan op 1 Junie 2015	130 000
Kapitaal- en rentebetalings gedurende die jaar	?
Saldo op 31 Desember 2015	?

- Op 1 Januarie 2015 het Nedstart Bpk 1 350 000 uitgereikte aandele gehad.
- Bykomende aandele is op 1 Julie 2015 verkoop teen R3 per aandeel. Geen aandele is gedurende die jaar teruggekoop nie.
- Nedstart Bpk het op 1 September 2015 'n tussentydse dividend van 30 sent per aandeel verklaar en betaal. Alle aandele het vir hierdie dividend gekwalifiseer.
- Die tydperk waarvoor die eindvoorraad op 31 Desember 2015 na verwagting sal hou, is 73 dae.
- Vaste bates is gedurende die jaar gekoop.
- 'n Masjien is gedurende die jaar verkoop teen sy drawaarde van R5 000.

VRAAG 4

BTW EN KONTANTBEGROTINGS

(25 punte; 17 minute)

Inligting aangaande Multizone Sports

Hierdie vraag bestaan uit **twee dele**. Albei hou met Multizone Sports verband, maar moet onafhanklik van mekaar beskou word.

Multizone Sports verskaf verskeie sporttoerusting aan gimnasiums en sportkleinhandelaars. Die volgende inligting is op die onderneming van toepassing:

- Multizone is 'n geregistreerde BTW-ondernemer en hef BTW teen 14%. Hulle gebruik die faktuurbasis om BTW-transaksies op te teken.
- Die gimnasiums en sportkleinhandelaars aan wie hulle verskaf, is almal geregistreerde BTW-ondernemers.
- Die onderneming dien tweemaandeliks 'n BTW-opgawe in, d.w.s. Februarie, April, Junie, Augustus, Oktober en Desember.

DEEL A

INLIGTING VIR DEEL A

1. Alle goedere word vir kontant aan klante verkoop en alle goedere word op krediet by verskaffers gekoop.
2. Krediteure word na 30 dae ten volle betaal.

3.

Multizone Sports
Kontantbegroting vir die tydperk Desember 2015 tot Januarie 2016

	Desember 2015		Januarie 2016	
	Begroot	Werklik	Begroot	Werklik
Kontantontvangste				
Verkope	375 000	600 000	300 000	300 000
Lening	0	0	150 000	125 000
Fooi-inkomste	111 250	141 000	95 050	95 050
Huurinkomste	12 500	0	12 500	12 500
TOTALE ONTVANGSTE	498 750	741 000	557 550	532 550
Kontantbetalings				
Krediteurebetalings	300 000	312 500	250 000	187 500
Lening- en renteterugbetalings	11 500	11 500	17 500	17 500
Afleweringervoertuig	0	430 000	0	0
Bykomende bedryfsuitgawes	54 000	54 000	85 500	68 400
SAID – BTW	8 700	68 900	0	0
Salarisse en lone	55 000	102 500	68 500	68 500
Bestuurders se salarisse (2 bestuurders wat elk R20 000 per maand verdien)	40 000	80 000	52 000	52 000
Lone van winkelassistente (3 assistente wat elk R5 000 per maand verdien)	15 000	22 500	16 500	16 500
TOTALE BETALINGS	429 200	979 400	421 500	341 900
Kontantsurplus (-tekort)	69 550	(238 400)	136 050	190 650
Bankbeginsaldo	(30 000)	(30 000)	39 550	(268 400)
Bankeindsaldo	39 550	(268 400)	175 600	(77 750)

DEEL B

INLIGTING VIR DEEL B

Transaksies en inligting vir Februarie 2016:

- Die BTW-kontrolerekening weerspieël dat Multizone Sports op 1 Februarie 2016 'n bedrag van R8 120 aan SAID verskuldig was.
- Die eienaar het sporttoerusting vir sy persoonlike gebruik geneem. Die BTW op hierdie transaksie beloop R912.
- Stuur defektiewe voorraad aan die verskaffer terug. Die debietnota weerspieël 'n bedrag van R2 200 (BTW uitgesluit).
- Multizone Sports het op 29 Februarie 2016 'n tweedehandse voertuig teen 'n verlies van R6 000 verkoop. Die boekwaarde van die voertuig soos op die verkoopsdatum was R74 000. Die waardevermindering op hierdie voertuig is tot op 29 Februarie 2016 opgeteken. Inset-BTW is geëis toe hierdie voertuig oorspronklik gekoop is.
- Voorraad ter waarde van R3 420 (BTW ingesluit) is tydens 'n inbraak gesteel. Die versekering sal R2 280 (BTW ingesluit) van hierdie bedrag in Maart 2016 uitbetaal.